

Pritužbe protiv sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini, Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj, Brčko Distriktu

**Brošuru izdaje:
Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH
Ured disciplinskog tužioca**

Svrha ove brošure je da objasni kako se može podnijeti pritužba protiv sudije ili tužioca, šta ona treba sadržavati i kako se po njoj postupa. Ako ste podnijeli pritužbu Uredu disciplinskog tužioca ("UDT") Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, ova brošura vam se dostavlja u svrhu potvrđivanja prijema vaše pritužbe i radi vašeg informisanja da ispitujemo vašu pritužbu, te da ćete kasnije biti obaviješteni o ishodu naše provjere.

Zakonom o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH koji je usvojila Parlamentarna skupština BiH, a koji je stupio na snagu 01.06.2004. ("Zakon"), osnovao je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH ("Vijeće") kao državno tijelo. Zaštita javnosti i pravosudnog sistema od sudija i tužilaca koji propuštaju da ispoštuju svoje profesionalne i etičke norme jeste jedna od važnih funkcija Vijeća; preciznije, Zakon uređuje jasne i transparentne kriterije Vijeću za vođenje disciplinskih postupaka protiv sudija i tužilaca.

Nadležnost Vijeća za utvrđivanje disciplinske odgovornosti i izricanje disciplinskih mjera se odnosi na sve tužioce, sudije, predsjednike sudova, sudije porotnike i rezervne sudije u svim tužilaštvima i sudovima na državnom, entitetskom, kantonalnom, okružnom, općinskom i osnovnom nivou u Bosni i Hercegovini, uključujući Brčko Distrikt, ali isključujući ustavne sudove države i entiteta BiH.

UDT ostvaruje svoje nadležnosti kroz disciplinske aktivnosti Vijeća, ili šire, kroz zaštitu javnosti i pravosudnog sistema, i podnosi izvještaj direktno Vijeću. UDT je obavezan po Zakonu da prima, istražuje i podnosi disciplinske tužbe po pritužbama na sudije i tužioce. Više informacija o disciplinskom sistemu mogu se dobiti na internet stranici Vijeća: <http://www.hjpc.ba>.

Sudije i tužioci moraju održavati visoke standarde

Propust u primjeni profesionalnih i etičkih normi slabi i dovodi u opasnost povjerenje javnosti u pravosudni sistem. Vijeće je osnovano između ostalog i zato da osigura da sudije i tužioci obavljaju svoje službene dužnosti na način koji je u skladu sa etičkim i profesionalnim standardima. U Zakonu je data detaljna lista sa više od 20 disciplinskih prekršaja koje sudije i tužioci mogu počinuti ukoliko se on ili ona ponaša na način koji nije

u skladu sa minimumom profesionalnih i etičkih standarda kako propisuje Zakon. Kada se sudija ili tužilac ponaša na takav način, princip odgovornosti zahtijeva disciplinski postupak i nakon utvrđivanja disciplinske odgovornosti sudije ili tužioca izricanje disciplinskih mjera.

Primjeri disciplinskih prekršaja

U Zakonu, koji se može naći na internet stranici Vijeća, navedena je kompletna lista disciplinskih prekršaja. U suštini, od sudija i tužilaca se očekuje da budu nezavisni i nepristrasni, i da se ponašaju u skladu sa ustavima i zakonima BiH, FBiH, RS i Brčko Distrikta, i da se ponašaju svo vrijeme na način koji je u skladu sa etičkim i profesionalnim normama. Primjeri neprofesionalnog ponašanja koji predstavljaju disciplinski prekršaj uključuju:

- postupanje s pristrasnošću i predrasudama;
- kršenje obaveze ispravnog postupanja prema strankama u postupku, njihovim pravnim zastupnicima, svjedocima, uposlenicima u državnoj službi ili prema kolegama;
- prihvatanje poklona ili nagrada čija je namjena neprimjereno utjecanje na odluke ili postupke sudije ili tužioca;
- korištenje dužnosti sudije ili tužioca kako bi se pribavile neopravdane koristi za sebe ili druge osobe;
- propuštanje da traži svoje izuzeće od postupanja po predmetima kada postoji sukob interesa;
- nemaran odnos prema radu;
- upuštanje u aktivnosti koje su nespojive sa dužnostima sudije ili tužioca;
- propuštanje da postupi u skladu sa odlukama, naredbama ili zahtjevima Vijeća.

Takođe, prije preuzimanja dužnosti, sudije i tužioci daju svečanu izjavu, obavezujući se u osnovi da će obavljati svoju dužnost u skladu sa Ustavom i zakonom, da će donositi odluke po svom najboljem znanju, savjesno, odgovorno i nepristrasno, te da će štiti slobode i prava pojedinaca zagwarantirana Ustavom BiH. Ako se sudija ili tužilac upusti u aktivnosti koje predstavljaju disciplinski prekršaj ili su na drugi način protuzakonite, sudija ili tužilac je time takođe prekršio svečanu izjavu.

Disciplinske mjere

Ukoliko UDT može da dokaže da je sudija ili tužilac učinio disciplinski prekršaj, Vijeće može izreći disciplinske mjere protiv optuženog sudije ili tužioca, koje se kreću od pismene opomene za relativno mali prekršaj do trajnog razrješenja s dužnosti kada je ozbiljniji prekršaj počinjen.

Povreda dužnosti i disciplinska odgovornost

Treba primijetiti da je u 2004. godini UDT primio i pregledao 1428 pritužbi podnesenih protiv sudija i tužilaca; ali nakon pažljivog pregleda i ocjene pritužbe, UDT je pokrenuo disciplinske aktivnosti u samo 14 pritužbi za koje je utvrđeno da su osnovane ili potvrđene, a to čini 0,98% od 1428 pregledanih pritužbi. Prema tome, očigledno je da je velika većina podnesenih pritužbi formirana na neosnovanim i nepotvrđenim navodima, što može biti tumačeno na način da većina sudija i tužilaca koji rade u pravosudnom sistemu zaista obavljaju svoje dužnosti dosljedno uz bar minimum standarda etičkih i profesionalnih odgovornosti koje Zakon zahtijeva.

Rad sudije ili tužioca uvijek podrazumijeva donošenje teških odluka, a oni na koje se te odluke odnose ne moraju biti uvijek zadovoljni načinom postupanja ili donošenja odluke u predmetu. Činjenica da se vi ne slažete sa postupkom ili odlukom sudije ili tužioca ne znači da postupanje sudije ili tužioca predstavlja razlog za pokretanje disciplinskog postupka. Prije nego što UDT razmotri preduzimanje disciplinskih radnji protiv sudije ili tužioca, Vaši navodi moraju sadržavati stvarne elemente jednog ili više disciplinskih prekršaja utvrđenih Zakonom. Prema tome, prije podnošenja pritužbe protiv sudije ili tužioca, zapitajte se da li se Vaše nezadovoljstvo ili navod zaista odnosi na ponašanje sudije ili tužioca, ili se u stvari odnosi na odluku donesenu od strane sudije ili tužioca. Ako je Vaše nezadovoljstvo vezano za odluku sudije ili tužioca, trebate tražiti savjet advokata da vam pomogne u odluci da li da podnesete žalbu na odluku kojom niste zadovoljni. A u drugom slučaju, samo ako ste utvrdili da se Vaši navodi ili nezadovoljstvo odnosi na postupak sudije ili tužioca (a ne na odluku), tada je ispravno da razmotrite podnošenje pritužbe UDT-u.

Takođe treba naznačiti da tvrdnje koje se odnose na navode da je sudija ili tužilac odugovlačio postupak ili prekršio pravila vođenja postupka zahtijevaju prvo da UDT utvrdi i dokaže da je takvo odugovlačenje ili kršenje pravila postupka bilo *neopravdano*, i drugo, da to predstavlja obrazac *ponovljenog* odugovlačenja ili kršenja pravila postupka koje je sudija ili tužilac učinio. Shodno tome, bez dodatnih dokaza koji potvrđuju namjerno i neetičko ponašanje, kao što je odugovlačenje ili kršenje pravila postupka suda ili tužilaštva usljed pristrasnosti, jedan slučaj odugovlačenja ili kršenja pravila postupka neće predstavljati dovoljan dokaz za disciplinski prekršaj za koji sudija ili tužilac može biti odgovoran.

Komunikacija s Uredom disciplinskog tužioca i podnošenje pritužbe

Mada će UDT nastojati da predistražna komunikacija bude povjerljiva, UDT ne može garantovati ili obećati takvu povjerljivost. Isto tako, u slučaju pokretanja disciplinskog postupka UDT je dužan razmijeniti relevantne informacije s optuženim sudijom ili tužiocem, jer sudija ili tužilac ima pravo znati za šta se tereti, kako bi mogao pripremiti odbranu na te optužbe.

Svako može, i to najbolje u pismenoj formi, podnijeti pritužbu na adresu UDT-a. Nije propisan poseban jezik ili forma, premda se preferira jedan od domaćih jezika ili engleski jezik. Postoji obrazac za ulaganje pritužbe koji se može pribaviti na internet stranici Vijeća. Pritužbu trebate podnijeti čim primijetite povredu dužnosti, dok je svima svježije sjećanje na događaje i dok se ne izgube ili ne unište relevantni dokumenti, te prije nego nastupi zastara.

UDT mora pokrenuti disciplinski postupak pred Vijećem u roku od 5 godina od dana kada je povreda dužnosti koja je predmet vaše pritužbe učinjena. Prema tome, pritužbu trebate blagovremeno predati UDT-u, jer u protivnom nastupit će zastara za pokretanje disciplinskog postupka protiv sudije ili tužioca.

Korespondenciju uputiti na adresu:

**Visoko sudsko i tužilačko vijeće
Ured disciplinskog tužioca
Kraljice Jelene 88
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina**

Vaša pritužba u pismenoj formi treba sadržavati sve važne informacije, uključujući datume, i po mogućnosti treba biti otkucana na mašini ili ispisana štampanim slovima radi čitljivosti. Ako raspoložete čitkim kopijama pisama, ugovora, sudskih odluka ili drugih dokumenata koji se odnose na vašu tvrdnju/tvrdnje potrebno je da ih priložite uz pritužbu. Molimo da ne šaljete originalne dokumente UDT-u, jer vam ne možemo vratiti originalne dokumente nazad. Šaljite samo kopije dokumenata, koje ne moraju biti ovjerene. UDT će vas kontaktirati ukoliko originalni dokumenti budu potrebni. Molimo takođe da UDT-u prosljedite i sve dodatne informacije ili kopije dokumenata do kojih možete naknadno doći u posjed, a od značaja su za vašu pritužbu.

Način postupanja sa pritužbama

Prethodna provjera

UDT prima mnogo pritužbi, a u njegovom sastavu rade pravnici čiji je zadatak da ispituju ove pritužbe. UDT je obavezan da sve pritužbe riješi na pravičan i nezavisan način. UDT nije dio pravosudnog sistema i nije obavezan da štiti sudije i tužioce. U stvari, zadatak UDT-a je da osigura da sudije i tužioci odgovaraju ako iznevjere povjerenje javnosti ili povrijede pravosudni sistem činjenjem radnji koje ne zadovoljavaju minimum etičkih i profesionalnih standarda.

Kada UDT primi pritužbu obavlja se prethodna provjera pritužbe. Ako se našom provjerom utvrdi da postoji razumna osnova za vjerovanje da je sudija ili tužilac učinio disciplinski prekršaj, pokrenut će se detaljna istraga činjenica i okolnosti.

Istraga

U većini predmeta UDT ne može detaljno, pravično i nezavisno donijeti odluku o pritužbi samo na osnovu Vaših tvrdnji. Istraga podrazumijeva prikupljanje svih relevantnih dokumenata kao i ispitivanje osoba koje posjeduju informacije u vezi s vašom tvrdnjom/tvrdnjama uključujući eventualni razgovor sa Vama i navedenim sudijom ili tužiocem. Moramo saslušati obje strane i procijeniti sve dokaze prije nego što donesemo konačnu odluku o tome da li je pritužba osnovana.

Nakon istrage

Kada se prikupe sve relevantne informacije, desit će se jedna od slijedeće tri stvari:

- 1) u ozbiljnim i hitnim predmetima, podnijet će se zahtjev Vijeću da se sudija ili tužilac bez odlaganja privremeno udalji od vršenja dužnosti. Privremeno udaljenje sudija ili tužilaca od vršenja dužnosti može se odrediti za bilo koji period koji ne prelazi datum okončanja disciplinskog postupka na osnovu kojeg je došlo do privremenog udaljenja od vršenja dužnosti;
- 2) ukoliko istraga pokaže da postoje dokazi koji potvrđuju vaše navode o povredi dužnosti protiv sudije ili tužioca, UDT će: (i) Tražiti ostavku od sudije ili tužioca, (ii) Ponuditi sporazum sudiji ili tužiocu u cilju prihvatanja odluke i rješenja disciplinskog predmeta, ili (iii) Pokrenuti disciplinski postupak pred Vijećem podnošenjem disciplinske tužbe;
- 3) ukoliko istraga pokaže da vaša pritužba nije osnovana ili se navodi vaše pritužbe ne mogu potvrditi i dokazati, UDT neće pokretati disciplinski postupak protiv sudije ili tužioca.

Mogući ishod i dužina trajanja

Disciplinska komisija sastavljena od članova Vijeća donosi konačnu odluku u disciplinskim postupcima koje protiv sudija i tužilaca poduzima UDT pred Vijećem.

Nakon što UDT primi pritužbu, pregled, istraga, procjena i donošenje odluke od strane UDT-a, te disciplinski postupak koji uslijedi mogu trajati od nekoliko mjeseci do godinu dana. Koliko dugo će to tačno trajati zavisi od niza faktora, uključujući dužinu trajanja istrage, složenost predmeta, broj svjedoka koje treba ispitati, raspored različitih rasprava pred Vijećem koje predviđa Zakon, itd. Međutim, UDT je obavezan obavljati svoje službene dužnosti na nezavisan i nepristrasan način i u razumnom vremenskom roku.

Primate k znanju da osobe koje namjerno podnesu lažne i neosnovane pritužbe na povredu dužnosti protiv sudije ili tužioca mogu krivično odgovarati u skladu sa zakonom.

NAPOMENA:

MOLIMO DA NE KONTAKTIRATE UDT. UDT ĆE KONTAKTIRATI VAS:

- 1. UKOLIKO SU NAM POTREBNE DODATNE INFORMACIJE OD VAS; ILI**
- 2. KAD SE NA OSNOVU NAŠE PROVJERE I OCJENE DOĐE DO ZAKLJUČKA U VEZI S VAŠOM PRITUŽBOM.**